

МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

імені В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА

АКАДЕМІЧНА КУЛЬТУРА НАУКОВЦЯ

вебліографічний покажчик

МИКОЛАЇВ – 2021

УДК 016:004:378:174

ББК 91.9:7

А 38

Упорядник:

Грубій Л.І., провідний бібліотекар відділу інформаційних технологій Наукової бібліотеки МНУ імені В.О. Сухомлинського

Науковий редактор:

Тельпиш О. А., директор Наукової бібліотеки МНУ імені В.О. Сухомлинського

Технічний редактор:

Маленко Н.В., зав. сектору комп'ютерного забезпечення відділу інформаційних технологій Наукової бібліотеки МНУ імені В.О. Сухомлинського

А-38 Академічна культура науковця : анотований науково-допоміжний вебліографічний покажчик / Наукова бібліотека МНУ імені В.О. Сухомлинського; упоряд. Л.І. Грубій. – Миколаїв, 2021. – 24 с.

Пропонований вебліографічний покажчик містить інформацію з академічного письма, надає рекомендації щодо оформлення бібліографічної інформації в науковій роботі, орієнтує на популярні програми для перевірки тексту на унікальність, додатково представлені презентації з академічної грамотності.

Рекомендовано науковим працівникам, аспірантам, викладачам вищих навчальних закладів, студентам, бібліотечним працівникам. З виданням можна ознайомитися та отримати його в науково-бібліографічному відділі бібліотеки та в мережі інтернет.

Зміст

Від упорядника	4
Розділ 1. Нормативно-правова база впровадження принципів академічної доброчесності.....	6
Розділ 2. Академічна грамотність – запорука якості освітньої та наукової діяльності.....	9
Розділ 3. Презентації з академічної грамотності.....	17
Розділ 4. Програми для перевірки тексту на унікальність.....	18
Розділ 5. Онлайн сервіси перевірки на плагіат.....	20
Розділ 6. Рекомендації щодо оформлення бібліографічної інформації до наукової роботи.....	20

Від упорядника

Основою розвитку будь-якого суспільства є освіта. Сьогодні, як ніколи раніше, потрібна висока якість освіти, оскільки вона є запорукою успіху у майбутньому. Досягнути високої якості освіти можливо лише створивши середовище відповідальності та чесності. Саме тому дослідження академічної доброчесності як основи права інтелектуальної власності у вітчизняній науці є перспективним, особливо в умовах входження України до європейського освітнього простору. Академічна доброчесність – це властивість, яка має бути притаманна науковцям, студентам, викладачам та іншим учасникам освітнього і наукового процесів, тобто учасникам академічної комунікації. Академічно доброчесною повинна бути й політика університету чи іншого освітнього закладу, його кодекс честі, правила, статут, що передбачає дотримання суворих вимог, боротьбу зі списуванням, плагіатом і корупцією.

До уваги науковців, а також усіх, хто цікавиться питаннями академічної доброчесності, представляємо анотований науково-допоміжний вебліографічний покажчик.

Мета видання – ознайомити науковців з матеріалами інтернет-ресурсів, які відображають всі аспекти академічної культури, конкретизують питання академічного письма, надають рекомендації щодо оформлення бібліографічної інформації в науковій роботі.

Посібник створено на основі існуючих європейських і вітчизняних практик, нормативних документів, методичних розробок окремих закладів вищої освіти, а також на матеріалах Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти. Такі добірки зустрічаються на сайтах бібліотек України.

У структурі вебліографічного покажчика 6 розділів:

1. Нормативно-правова база впровадження принципів академічної доброчесності.
2. Академічна грамотність – запорука якості освітньої та наукової діяльності
3. Презентації з академічної грамотності
4. Програми для перевірки тексту на унікальність.
5. Онлайн сервіси перевірки на плагіат
6. Рекомендації щодо оформлення бібліографічної інформації до наукової роботи.

Покажчик містить 77 бібліографічних записів українською та російською мовами (подано в порядку зведеного українсько-російського алфавіту) і має наскрізну нумерацію.

Бібліографічний опис здійснено відповідно до ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 «Бібліографічний запис, бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання». Підбір матеріалу до покажчика закінчено у серпні 2020 року. Слід пам'ятати, що веб-адреси можуть змінюватися, або перестають існувати.

1. Нормативно-правова база впровадження принципів академічної доброчесності

1. Академічна доброчесність [Електронний ресурс] : Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII. Стаття 42. – Режим доступу : https://kodeksy.com.ua/pro_osvitu/statja-42.htm
2. Деякі питання Національного репозитарію академічних текстів [Електронний ресурс] : Наказ Міністерства освіти і науки України № 1140 від 19 жовтня 2018 р. – Режим доступу : <https://mon.gov.ua/ua/npa/deyaki-pitannya-nacionalnogo-repozitariyu-akademichnih-tekstiv>
3. До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності [Електронний ресурс] : Лист МОН № 1/9-263 від 20.05.20 року. – Режим доступу : <file:///C:/Users/User/Downloads/5ec672d11cc7d603376447.pdf>
4. ДСТУ 3008-2015. Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання. – Київ: ДП «УкрНДНЦ», 2016. – 26 с. – Режим доступу : <http://iepor.org.ua/rules/rules-dstu-3008-2015.html>
5. ДСТУ 3017:2015. Видання. Основні види. Терміни та визначення понять. – Київ: ДП «УкрНДНЦ», 2016. – IV, 38с. – (Інформація та документація). – Режим доступу : http://lib.zsmu.edu.ua/upload/intext/dstu_3017_2015.pdf
6. ДСТУ 3582:2013. Інформація та документація. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень в українській мові. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ) / Нац. стандарт України. – Вид. офіц. – Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. – 15 с. – Режим доступу: http://lib.pnu.edu.ua/files/DSTU_3582_2013%20%D0%A1%D0%BA%D0%BE%D1%80%D0%BE%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D1%81%D0%BB%D1%96%D0%B2%20%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D1%8E%20%D0%BC%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D1%8E.pdf
7. ДСТУ 7093:2009. Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Скорочення слів і словосполук, поданих іноземними європейськими мовами (ГОСТ 7.11-2004, MOD; ISO 832:1994, MOD) – Режим доступу : http://library.nlu.edu.ua/index.php?option=com_k2&view=item&id=32:derz

8. ДСТУ 8302:2015. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання / Нац. стандарт України. Вид. офіц. Уведено вперше; чинний від 2016-07-01. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 17 с. – Режим доступу : http://library.nlu.edu.ua/Biblioteka/sait/DSTU_8302-2015.pdf
9. ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. Бібліографічний запис, бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання [Електронний ресурс]: метод. рекомендації з впровадження / уклали: Галевич О. К., Штогрин І. М. – Львів, 2008. – 20 с. – Режим доступу : https://vpbm.com.ua/upload/dstus/dstu_7_1-2006.pdf
10. Кодекс академічної доброчесності національного агентства із забезпечення якості вищої освіти. – Режим доступу : <https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2019/07/%D0%9A%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%BA%D1%81-%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%B4%D0%B5%D0%BC%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%BE%D1%97-%D0%B4%D0%BE%D0%B1%D1%80%D0%BE%D1%87%D0%B5%D1%81%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96.pdf>
11. Кодекс академічної доброчесності учасників освітнього процесу МНУ імені В. О. Сухомлинського [Електронний ресурс] : додаток 2 до наказу МНУ імені В. О. Сухомлинського від 10.02.2020 № 63. – Режим доступу : [file:///C:/Users/User/Downloads/%D0%BD%2063%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/User/Downloads/%D0%BD%2063%20(2).pdf)
12. Положення про академічну доброчесність здобувачів освіти та етикету академічних взаємовідносин у Миколаївському національному університеті імені В. О. Сухомлинського [Електронний ресурс] : додаток 1 до наказу МНУ імені В. О. Сухомлинського від 10.02.2020 № 63. – Режим доступу : [file:///C:/Users/User/Downloads/%D0%BD%2063%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/User/Downloads/%D0%BD%2063%20(2).pdf)
13. Положення про Національний репозитарій академічних текстів [Електронний ресурс] : постанова Каб. Міністрів України від 19 лип. 2017 р. № 541. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/go/541-2017-%D0%BF>
14. Права інтелектуальної власності та їх захист [Електронний ресурс] : Закон України про Вищу освіту від 01.07.2014 № 1556-VII. Стаття 69. – Режим доступу : https://kodeksy.com.ua/pro_viwu_osvitu/statja-69.htm

15. Про авторське право і суміжні права [Електронний ресурс] : Закон України від 23 грудня 1993 р. № 3792 –ХІІ. Стаття 64. – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/ed_1999_07_16/T379200.html
16. Про опублікування результатів дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук [Електронний ресурс] : Наказ МОН України, 23.09.2019 № 1220. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/go/z1086-19>
17. Рекомендації для закладів вищої освіти щодо розробки та впровадження університетської системи забезпечення академічної доброчесності : затверджено рішенням Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти від 29 жовтня 2019 року. Протокол № 11 / Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти. – Київ, 2019. – Режим доступу : <https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2019/10/%d0%a0%d0%b5%d0%ba%d0%be%d0%bc%d0%b5%d0%bd%d0%b4%d0%b0%d1%86%d1%96%d1%96%cc%88-%d0%97%d0%92%d0%9e-%d1%81%d0%b8%d1%81%d1%82%d0%b5%d0%bc%d0%b0-%d0%b7%d0%b0%d0%b1%d0%b5%d0%b7%d0%bf%d0%b5%d1%87%d0%b5%d0%bd%d0%bd%d1%8f-%d0%b0%d0%ba%d0%b0%d0%b4%d0%b5%d0%bc%d1%96%d1%87%d0%bd%d0%be%d1%96%cc%88-%d0%b4%d0%be%d0%b1%d1%80%d0%be%d1%87%d0%b5%d1%81%d0%bd%d0%be%d1%81%d1%82%d1%96.pdf>
18. Рекомендації щодо запобігання академічному плагіату та його виявлення в наукових роботах (авторефератах, дисертаціях, монографіях, наукових доповідях, статтях тощо) [Електронний ресурс] : Лист Міністерства освіти і науки України від 15.08.2018 р. № 111-8681. – Режим доступу : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/akredytatsiya/instruktsiya/1-11-8681-vid-15082018-rekomendatsii-shchodo-zapobigannya-akademichnomu-plagiatu.pdf>
19. Щодо рекомендацій з академічної доброчесності для закладів вищої освіти [Електронний ресурс]: Лист Міністерства освіти і науки України від 23.10.2018 р. № 1/9-650. – Режим доступу : https://zakononline.com.ua/documents/show/124272_124272

2. Академічна грамотність - запорука якості освітньої та наукової діяльності

20. Академічна доброчесність: виклики сучасності [Електронний ресурс] / Збірник наукових есе учасників наукового стажування для освітян (Республіка Польща, Варшава, 1 – 13.10.2018). – Варшава, 2018. – 162 с. – Режим доступу : https://www.donnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/8/2019/09/akademichna-dobrochesnist_naukovi-ese.pdf
У збірнику розглядаються основні проблеми академічної доброчесності в навчальних та наукових роботах, що пов'язано з інтенсивною комп'ютеризацією та інформатизацією всіх аспектів людського життя.
21. Академічна доброчесність. Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти. – Режим доступу : <https://naqa.gov.ua/%d0%b0%d0%ba%d0%b0%d0%b4%d0%b5%d0%bc%d1%96%d1%87%d0%bd%d0%b0-%d0%b4%d0%be%d0%b1%d1%80%d0%be%d1%87%d0%b5%d1%81%d0%bd%d1%96%d1%81%d1%82%d1%8c/>
22. Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених [Електронний ресурс]: кол. моногр. / заг. ред.: Н. Г. Сорокіна, А. Є. Артюхов, І. О. Дегтярьова. – Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2017. – 169 с. – Режим доступу : http://www.dridu.dp.ua/vidavnictvo/monografii/Monografiya_young_scientist.pdf
Розглядаються основні проблеми, пов'язані з доброчесністю, з якими стикаються учасники освітньо-наукового процесу закладів вищої освіти; визначається роль наукової етики в розвитку успішної кар'єри науковця. Наводяться основні принципи академічної доброчесності, якими мають керуватися молоді вчені; розглядаються національні та міжнародні нормативно-правові засади для утвердження академічної доброчесності в науковому середовищі.
23. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету [Електронний ресурс] / Міжнарод. благод. фонд «Міжнарод. фонд дослідж. освіт. політики»; заг. ред.: Т. В. Фінікова, А. Є. Артюхова. – Київ ; Таксон, 2016. – 234 с. – Режим доступу : https://www.univer.kharkov.ua/images/redactor/news/2016-09-07/chesnist_osnova_rozvitk_Univers.pdf
Ця ґрунтовна робота в присвячена проблемам плагіату та академічній чесності в українському академічному середовищі.

24. Академічне письмо: навч. посібник / уклад. Ревуцька С.К., Зінченко В.М. Кривий Ріг : 2019. 130с. – Режим доступу : <http://elibrary.donnuet.edu.ua/1644/1/%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%90%D0%BA%D0%B0%D0%B4%D0%B5%D0%BC%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B5%20%D0%BF%D0%B8%D1%81%D1%8C%D0%BC%D0%BE.pdf>

Написання академічних текстів (навчальних, наукових, науково-публіцистичних, публіцистичних) для студентів економічних вишів зазвичай ставить труднощі, а тому теоретичний і практичний матеріал навчального посібника спрямовано на те, щоб навчити студентство мистецтву створення унікальних академічних текстів. Особлива увага приділена таким актуальним для вищої освіти поняттям як академічне шахрайство і плагіат, а тому практичні завдання розроблено таким чином, щоб запобігти плагіаторству і шахрайству у студентському колі.

25. Бут, Ю. Е. Академическое письмо для историков [Электронный ресурс]: учебное пособие для студентов / Ю. Е. Бут. – Екатеринбург : Издательский отдел УрГПУ, 2019. – 224 с. – Режим доступу : <http://elar.urfu.ru/handle/10995/78997>

Целью учебного пособия является формирование навыков написания научно-исследовательских и критических текстов, а также выпускной квалификационной работы в соответствии с правилами, установленными в рамках международного исторического сообщества. Основной акцент делается на англо-американскую традицию академического письма, соблюдение международных стандартов организации, структурирования и оформления научных публикаций по исторической проблематике.

26. Дітковська, Л. А. Академічні студії [Електронний ресурс]: навчально-методичний посібник / Л. А. Дітковська, В. В. Буяшенко, Ю. В. Оніщик. – Київ : Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2019. 36 с. – Режим доступу : https://www.researchgate.net/publication/341203990_Akademichni_studii_na_vcalno-metodicnij_posibnik

Навчально-методичний посібник містить теоретичний матеріал щодо принципів, фундаментальних цінностей, правових аспектів академічної доброчесності, запобігання академічного плагіату. Посібник охоплює основні складові курсу «Академічні студії» та включає плани лекційних і лабораторних занять; питання для перевірки знань; перелік рекомендованої літератури. Для здобувачів вищої освіти, працівників закладів вищої освіти та усіх, хто цікавиться академічною доброчесністю.

27. Довідник з академічної доброчесності для школярів [Електронний ресурс] / уклад.: М. В. Григор'єва, О. І. Крикова, С. Г. Певко ; заг. ред. О.О. Гужва. – Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2016. – 64 с. – Режим доступу:

http://internat7zp.at.ua/prozoris/Dobrochesnist_dlya_shkolyariv_ukr_view.pdf

Інформація, що міститься у довіднику, надасть уявлення про академічний плагіат як системне порушення академічної доброчесності, про види та шляхи його подолання, про кодекс честі як суспільний договір між усіма учасниками навчального процесу. Цей довідник забезпечить учнів та вчителів практичними механізмами з правильного оформлення письмових робіт, цитат, списку літератури тощо, що допоможе уникати ненавмисного порушення правил академічної доброчесності у майбутньому.

28. Етичний кодекс ученого України [Електронний ресурс] // Вісник НАН України. – 2009. – № 7. – С. 64-68. – Режим доступу :<http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/26166/24-Code.pdf?sequence=1>

Етичний кодекс вченого України регулює відносини науковців між собою та із суспільством, встановлює основні засади для оцінки вченими власної роботи та діяльності колег з моральної точки зору. Викладені у ньому принципи повинні слугувати основою для етичного виховання молодих науковців. Основним завданням Етичного кодексу є надання пріоритету моральним вимірам науки та громадській відповідальності співтовариства вчених і кожного вченого зокрема.

29. Колоїз Ж. В. Основи академічного письма [Електронний ресурс]: практикум / Ж. В. Колоїз. – Кривий Ріг : ФОП Маринченко С. В., 2019. 178 с. – Режим доступу : <http://elibrary.kdpu.edu.ua/jspui/bitstream/>

У практикумі подано ряд практичних завдань (відповідно до навчальної плану та робочої програми), скерованих на вивчення українськомовного академічного письма як різновиду наукового (академічного) спілкування. До кожного заняття запропоновано ті чи ті проблемні питання, що потребують осмислення, теоретичний довідник, що репрезентує потрактування найосновніших понять, які повинні розуміти студенти. Основні теоретичні відомості узагальнені й представлені у вигляді таблиць. Практична частина містить завдання, виконання яких допоможе студентам сформуванню вміння й практичні навички комунікативно виправдано користуватися засобами мови для створення відповідних зразків академічного письма, зокрема й академічного есе. Актуалізовано інформацію щодо інтерпретації академічного тексту, психологічних, логічних та мовностилістичних

засад його редагування. Окремий акцент зроблено на організації й редагуванні власного академічного есе.

- 30.** Короткіна І.Б. Академічне письмо: процес, продукт і практика [Електронний ресурс]: учеб. пособие для вузов / И.Б. Короткіна. – М.: Издательство Юрайт, 2017. – 295 с. – Режим доступу : <https://stud.com.ua/80661/dokumentoznavstvo/kontseptsiiyi modeli listi>

У підручнику окреслено коло понять, пов'язаних з академічним письмом, чим науковий текст відрізняється від художнього або публіцистичного, і розглянуто ключові принципи, за якими має будуватися навчання академічному письму, як будується академічний текст, чим есе відрізняється від реферату, і розглянуто універсальну модель, яка допоможе не тільки бачити, а й будувати академічний текст як цілісну систему.

- 31.** Кудінов І.О. Основи наукового цитування [Електронний ресурс]: методичні рекомендації / І.О. Кудінов // Режим доступу : <https://www.donnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/8/2019/08/Kudinov-I.O.-Osnovi-naukovogo-czituvannya.pdf>

Даний посібник створено на допомогу студентам, магістрам та аспірантам з метою формування навичок грамотного наукового цитування, а також розвитку відповідального ставлення до використання наукової інформації.

- 32.** Лабораторія академічного письма [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.donnu.edu.ua/uk/laboratoriya-akademichnogo-pisma/>

- 33.** Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності [Електронний ресурс] / упорядники матеріалів: В. Бахрушин, Є. Ніколаєв. – 2017. – Режим доступу : <https://saiup.org.ua/resursy/3459-2/>

Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності” та “Розширений глосарій термінів та понять із академічної доброчесності” мають на меті забезпечити ЗВО в Україні практичними приписами щодо створення у них культури академічної доброчесності і механізмів. “Рекомендації” складаються із шести розділів, кожен з яких присвячений аспектам формування навичок академічного письма, роботи з викладацьким колективом та студентами, санкціям за порушення принципів доброчесності, вдосконалення внутрішніх процедур академічної доброчесності, та дають орієнтири щодо вимог, які висуваються до письмових робіт, процедури їх перевірки на плагіат та захистів.

“Глосарій” пропонує доступний та зрозумілий виклад основних понять і термінів, що стосуються академічної доброчесності.

- 34.** Основи академічного письма : методичні рекомендації до практичних занять та самостійної роботи здобувачів вищої освіти усіх спеціальностей денної та заочної форм навчання [Електронний ресурс]: /укл.: Гнедіна К.В., Сакун О.С. – Чернігів: ЧНТУ, 2019. – 17 с. – Режим доступу : <https://saiup.org.ua/resursy/osnovy-akademichnogo-pysma-metodychni-rekomendatsiyi-ta-programa-kursu/>

Пропонуємо вашій увазі методичні рекомендації для впровадження курсу «Основи академічного письма», які було розроблено в рамках Проекту сприяння академічній доброчесності в Україні.

Запропонована програма курсу розглядається його розробниками як базова, така, яку можна і потрібно адаптувати під конкретні вимоги університетів, учасників Проекту сприяння академічній доброчесності в Україні, та університетів, що бажають впроваджувати цей чи подібні йому курси самостійно. Таким чином вона може слугувати основою для робочих планів курсів, розроблених в конкретних університетах, залежно від навчальних планів конкретних спеціальностей. Програма й методичні рекомендації розраховані, у першу чергу, на викладачів, які розроблятимуть робочі плани і упроваджуватимуть подібні курси.

- 35.** Основи академічного письма [Електронний ресурс]: методичні рекомендації та програма курсу / уклад. Наталя Шліхта, Ірина Шліхта ; Проект сприяння академічній доброчесності в Україні. – Київ, 2016. – 61 с. – Режим доступу : <https://ntb.pstu.edu/images/files/osnovy.pdf>

Курс «Основи академічного письма» розроблено в межах Проекту сприяння академічній доброчесності в Україні (Strengthening Academic Integrity in Ukraine Project, SAIUP), що адмініструється Американськими Радами з міжнародної освіти за сприяння МОН України та підтримки Посольства США в Україні.

- 36.** Основи формування культури академічної доброчесності в бібліотеці [Електронний ресурс] : інформаційний огляд / авт.-уклад.: Н. В.Якуніна, А. А.Чинюк, Я. В. Руденко; редкол.: В. С. Пашкова, О. В. Воскобойнікова-Гузєва, Я. Є. Сошинська, О. О. Сербін ; Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київ. нац. ун-ту ім. Т. Шевченка ; Українська бібліотечна асоціація. – Київ : УБА, 2016. – 41 с. – Режим доступу : <https://ula.org.ua/259-publikaciyi/vidannya/3613-osnovy-formuvannia-kultury-akademichnoi-dobrochesnosti-v-bibliotetsi>

У виданні представлено засади формування культури академічної доброчесності в бібліотеках, розглянуто складові академічної доброчесності (АД), нормативно-правові документи, що регулюють АД, запропоновано корисні посилання.

37. Оформлення списків джерел. Цитування та посилання - Короткі поради - Світлана Чуканова <https://www.youtube.com/watch?v=u4zVfStfpPs&t=44s>

38. Плагіат = порушення авторських прав? [Електронний ресурс] // Академічна доброчесність : Інформаційний бюлетень. – 2019. – №2. – Режим доступу : <https://www.skeptic.in.ua/bul02>

В цьому випуску розповідається що таке "плагіат", які загрози для науковців може мати це явище, та як запобігти йому. Чи тотожними є терміни "плагіат" та "порушення авторських прав"?

39. Плагіат у студентських роботах: методи виявлення та запобігання [Електронний ресурс] : метод. посібник / Дніпропетровський нац. ун-т ім. О. Гончара ; кол. авт.: Н. В. Стукало, К. В. Ковальчук, М. В. Литвин а ін. – Дніпропетровськ, 2013. – 44 с. – Режим доступу : http://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/POSIBNIKI_2013/Methodichka-plagiat.pdf

У посібнику описані ознаки та форми плагіату, методи його виявлення та заходи по запобіганню, надані рекомендації щодо оформлення бібліографічних списків джерел, а також наведено основні правила належного цитування

40. Семенов О., Фаст О. Академічне письмо: лінгвокультурологічний підхід [Електронний ресурс]: навч. посіб. / Олена Семенов, Ольга Фаст. – Суми: СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2015. – 221 с. – Режим доступу : https://rctpd.sspu.edu.ua/images/info_center/books/%D0%A1%D0%B5%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%BE%D0%B3_%D0%A4%D0%B0%D1%81%D1%82_%D0%90%D0%BA%D0%B0%D0%B4%D0%B5%D0%BC_%D0%BF%D0%B8%D1%81%D1%8C%D0%BC%D0%BE_10.02.2016_%D0%BE%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D0%BE%D1%87%D0%BD.pdf

Пропонований навчальний посібник зорієнтовано на поглиблення знань користувачів про науковий стиль української та англійської мови, розширення уявлення про мовні засоби наукового тексту, опанування технології роботи із сучасним українським та англійським науковим текстом. У модулях на основі культурологічного підходів розкриваються важливі аспекти академічного письма українською та англійською мовою: особливості організації наукової праці дослідника: зміст та сутність наукового дослідження, логіка науково-дослідницької роботи, культура праці з науковими текстами різних жанрів, особливості цитування згідно з міжнародними стандартами.

41. Шкіцька І. Ю. Основи академічної доброчесності. Практикум [Електронний ресурс] : навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Ірина Юрійівна Шкіцька. – Тернопіль : ТНЕУ, 2018. – 64 с. – Режим доступу : <http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/31709/1/%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%9E%D0%90%D0%94%20-%D0%A8%D0%BA%D1%96%D1%86%D1%8C%D0%BA%D0%B0.pdf>
Практикум з основ академічної доброчесності розроблений для вивчення теоретичних питань курсу і набуття практичних навичок створення та редагування наукових текстів різних жанрів. Посібник містить тематику практичних занять, список рекомендованої літератури, питання для обговорення, низку різнопланових завдань для успішного опанування курсу. Вправи, тестові та ситуаційні завдання можуть бути використані для аудиторної роботи й самоконтролю, допоможуть у засвоєнні правил наукового етикету, підвищенні грамотності та культури академічного спілкування.
42. Що потрібно знати про плагіат: посібник з академічної грамотності та етики для «чайників» [Електронний ресурс] / уклад. О. О. Гужва ; Інститут соціально-гуманітарних досліджень, Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна. – 2016. – 72 с. – Режим доступу : <http://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/7681>
Плагіат у сучасному світі - досить розповсюджена практика як в академічному середовищі, так і в політиці, медіа та інших сферах. Плагіат є серйозним порушенням академічних норм та правил поведінки як студентів, так і науковців.
У посібнику розглянуто поняття плагіату, самоплагіату та їх основні види, форми плагіату, методи його виявлення та заходи по запобіганню, надані рекомендації щодо оформлення бібліографічних списків джерел, а також наведено основні правила цитування.
43. Як мені писати без академічного плагіату [Електронний ресурс] // Академічна доброчесність : інформаційний бюлетень. – 2019. – №1. – Режим доступу : <https://www.skeptic.in.ua/bul01>
У цьому номері запропоновано вашій увазі практичні поради щодо забезпечення доброчесного навчання.
44. Як підготувати якісний силабус? [Електронний ресурс] // Академічна доброчесність : інформаційний бюлетень. – 2020. – №11. – Режим доступу : <https://saiup.org.ua/wp-content/uploads/2020/07/Integrity-bulletin-11-1.pdf>

У номері “Як підготувати якісний силабус?” ви знайдете поради щодо того, що слід та не слід включати до силабусу, чому важливо його оновлювати та як структурувати.

- 45.** Скільки відсотків можна? [Електронний ресурс] // Академічна доброчесність : інформаційний бюлетень. – 2019. – №4. – Режим доступу : <https://bit.ly/2ERL7ea>

У цьому випуску стисло пояснюємо специфіку роботи з антиплагіатними програмами, їхні основні функції, а також аналізуємо, чи є допустимий відсоток плагіату в тексті?

- 46.** Студентський плагіат, частина 1. Хто винен? [Електронний ресурс] // Академічна доброчесність : інформаційний бюлетень. – 2019. – №5. – Режим доступу : <https://www.skeptic.in.ua/bul05>

Цей номер розкриває тему студентського плагіату та ділиться порадами як запобігти цьому явищу.

- 47.** Студентський плагіат, частина 2. Що робити? [Електронний ресурс] // Академічна доброчесність : інформаційний бюлетень. – 2019. – №6. – Режим доступу : <https://www.skeptic.in.ua/bul06>

В цьому номері проаналізовано, як не сприяти студентському плагіату, та надані рекомендації, які викладачі можуть втілити в життя без складнощів у себе на парах.

- 48.** Фундаментальні цінності академічної доброчесності [Електронний ресурс] : пер. з англ. / Міжнародний центр академічної доброчесності. – 2019. – 39 с. – Режим доступу : <https://www.academicintegrity.org/wp-content/uploads/2019/04/Fundamental Values version in Ukrainian.pdf>

У цьому виданні представлено першопечаткові п'ять цінностей: чесність, довіру, справедливість, повагу та відповідальність, а також додано новий елемент – таку якість, як відвага. З досвіду роботи у сфері академічної доброчесності ми зрозуміли, що відвага є обов'язковою в процесі ухвалення фундаментальних цінностей, особливо, коли стикаєшся із тиском чинити всупереч тому, що є правильним

- 49.** Як вижити без самоплагіату? [Електронний ресурс] // Академічна доброчесність : інформаційний бюлетень. – 2019. – №3. – Режим доступу : <https://www.skeptic.in.ua/bul03>

В цьому випуску ми розповідаємо що таке "самоплагіат", які загрози для науковців може мати це явище, та як запобігти йому.

- 50.** Як підвищити якість оцінювання? [Електронний ресурс] // Академічна доброчесність : інформаційний бюлетень. – 2020. – №7. – Режим доступу: <https://www.skeptic.in.ua/bul07>

У цьому номері дізнаєтесь яка роль оцінювання у підтримці академічної доброчесності, "секрети" доброчесного оцінювання. Також, мова йде про специфіку оцінювання та його різновиди.

- 51.** Як підтримати чесність дистанційного навчання? [Електронний ресурс] // Академічна доброчесність : інформаційний бюлетень. – 2020. – №8. – Режим доступу : <https://www.skeptic.in.ua/bul08>

Цей номер має допомогти викладачам та адміністраціям побудувати освітній процес злагоджено, не зважаючи на карантинні обмеження та неможливість аудиторного навчання. Окрему увагу присвячено типам завдань та оцінюванню, - як налагодити дистанційний процес здобуття освіти.

- 52.** Як поліпшити (не) дистанційне навчання?[Електронний ресурс] // Академічна доброчесність : інформаційний бюлетень. – 2020. – №9. – Режим доступу : <https://saiup.org.ua/novyny/yak-polipshyty-ne-dystantsijne-vykladannya-infobyuleten-9/>

У номері йдеться про те, як будувати освітній процес у межах карантинних обмежень, та як покращити методики викладання на навчання тим, хто працює/навчається в онлайн-освіті.

- 53.** Як формулювати результати навчання? [Електронний ресурс] // Академічна доброчесність : інформаційний бюлетень. – 2020. – №10(1). – Режим доступу : <https://saiup.org.ua/wp-content/uploads/2020/07/Integrity-bulletin-101.pdf>

У номері мова про те, як надати результатам навчання реальної ваги, та як впровадити модель “зворотного дизайну” змісту навчального предмета.

3. Презентації з академічної грамотності

- 54.** Академічне письмо: 20 порад щодо написання академічних текстів та представлення результатів дослідження / Віктор Дроздов ; Ізмаїльський державний гуманітарний університет. – 2019. – 22 слайди. <http://idgu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/11/akademichne-pysmo.-20-porad-dlja-studentiv.pdf>

- 55.** Академічна доброчесність в університеті[Електронний ресурс] : семінар. – Режим доступу : <http://dspu.edu.ua/sites/biblioteka/wp-content/uploads/2019/04/%D0%90%D0%BA%D0%B0%D0%B4%D0%B5%D0%BC%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B0-%D0%B4%D0%BE%D0%B1%D1%80%D0%BE%D1%87%D0%B5%D1%81%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C.pdf>

56. Академічна доброчесність [Електронний ресурс]: вебінари (презентації та посилання на відео). – Режим доступу : <http://nrat.ukrintei.ua/akademichna-dobrochesnist/akademichna-dobrochesnist-vebinary/>
57. Академічна доброчесність: нова академічна культура [Електронний ресурс] : презентація. – Режим доступу : <https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2018/05/yevsyeyeva-dobrochesnist-dlya-pedyuseminaru.pptx>
58. Академічна доброчесність [Електронний ресурс]: сценарії уроків та презентації. – Режим доступу : <https://saiup.org.ua/novyny/stsenariyi-urokiv-ta-presentatsiyi-akademichna-dobrochesnist/>

4. Програми для перевірки тексту на унікальність

59. Advego Plagiatus [Електронний ресурс]: програма. – Режим доступу: <http://advego.ru/plagiatus/>
Одна з кращих і найшвидших програм для перевірки будь-яких текстів на унікальність. Для перевірки тексту, досить просто його скопіювати у вікно з програмою і натиснути кнопку перевірки, сайти, де знайшлися такі ж шматки тексту, відображаються в нижньому вікні програми.
60. AntiPlagiarism.NET[Електронний ресурс]: програма. – Режим доступу: <https://www.etxt.ru/antiplagiat/>
За допомогою програми можна: знаходити і виділяти неунікальні фрагменти тексту, що значно полегшує визначення унікальності тексту; створювати докладні звіти про перевірку унікальності контенту з можливістю настройки різних параметрів пошуку - числа вибірок з тексту, кількості слів шинглів та ін.; перевіряти на унікальність всі сторінки сайту, отримуючи докладний звіт по сайту. Безкоштовно ви можете завантажити програму перевірки на унікальність безкоштовно і встановити її на своєму комп'ютері.
61. Etxt Antiplagiat [Електронний ресурс]: програма. – Режим доступу: <http://www.etxt.ru/antiplagiat/>
Аналог Advego Plagiatus, правда, перевірка тексту триває довше і перевіряється він більш ретельніше. Зазвичай, у цій програмі відсоток унікальності тексту нижче, ніж у багатьох інших сервісах.
62. Програмне забезпечення для перевірки наукових текстів на плагіат [Електронний ресурс]: інформаційний огляд / авт.-уклад.: А. Р. Вергун, Л. В. Савенкова, С. О. Чуканова ; редкол.: В. С. Пашкова, О. В.

Воскобойнікова-Гузєва, Я. Є. Сошинська ; Українська бібліотечна асоціація. – Київ : УБА, 2016. – 36 с. – Режим доступу : <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/123456789/12843/1/Savenkova1.pdf>

У інформаційному огляді подано короткі характеристики найбільш відомих і розповсюджених програмних продуктів щодо виявлення у текстах плагіату та запозичень. Розглядаються безкоштовне та комерційне антиплагіатне програмне забезпечення.

- 63.** Рекомендации EASE (European Association of Science Editors) для авторов и переводчиков научных статей, которые должны быть опубликованы на английском языке. – Режим доступу : [https://www.ease.org.uk/wp-content/uploads/2018/11/doi.10.20316.ESE_2018.44.e1.ru .pdf](https://www.ease.org.uk/wp-content/uploads/2018/11/doi.10.20316.ESE_2018.44.e1.ru.pdf)

Этот краткий набор редакционных рекомендаций был сначала издан Европейской Ассоциацией Научных Редакторов (EASE) в 2010 и ежегодно обновляется. Он находится в свободном доступе более чем на 20 языках в <http://ease.org.uk/publications/author-guidelines>.

Документ имеет цель помочь ученым во всем мире в успешном представлении результатов их исследования и в правильном переводе рукописей на английский язык. Кратко объясняет, как написать полные, краткие и четкие рукописи и привлекает внимание к этическим проблемам: критерии авторства, плагиат, конфликт интересов, и т.д. Восемь приложений обеспечивают примеры или более подробную информацию об отобранных темах (Abstracts, Ambiguity, Cohesion, Ethics, Plurals, Simplicity, Spelling и Text-tables). Широкое использование EASE Guidelines должно увеличить эффективность международной научной коммуникации.

- 64.** Ресурси проекту сприяння академічній доброчесності в Україні (SAIUP). Українською та англійською мовами. – Режим доступу : <http://www.google.com/url?q=http%3A%2F%2Fwww.saiup.org.ua%2Fresursy%2F&sa=D&sntz=1&usg=AFQjCNGkGb3oBnkD1850g283BrxV2cy9IQ>

До уваги вчителів школи, педагогів закладів професійної та вищої освіти, а також усіх, хто цікавиться питаннями академічної доброчесності! Представляємо вам онлайн курс з академічної доброчесності на платформі EdEra, який можна знайти за покликанням: <http://bit.ly/2lWMiTm> В курсі ми розповідаємо: як учитель чи вчителька 8-11 класів може сприяти формуванню культури академічної доброчесності в учнів; як навчити уникати плагіату.

5. Онлайн сервіси перевірки на плагіат.

65. ANTIPLAGIAT : онлайн сервіс. – Режим доступу:
<http://www.antiplagiat.ru/>
Без реєстрації можна перевіряти за раз до 5000 символів, що цілком прийнятно і цього навіть майже завжди вистачить, але можна і зареєструватися.
66. CONTENT-WATCH [Електронний ресурс] : онлайн сервіс . – Режим доступу: <http://www.content-watch.ru/text/>
При перевірці на унікальність він використовує власний алгоритм пошуку в Інтернеті сайти можуть містити матеріали повні або часткові копії заданого тексту. Реєструватися для перевірки на сайті не потрібно .
67. TEXT.RU [Електронний ресурс] : онлайн сервіс. – Режим доступу:
<http://text.ru>
68. Ільченко І. О. Мережеві ресурси для перевірки на плагіат [Електронний ресурс] : семінар-практикум : презентація / Ільченко І. О. // НБ Чернігів. нац. технол. ун-ту. — Дата публікації : 2018. — 21 слайд
[http://library2.stu.cn.ua/Files/downloadcenter/%D0%90%D0%BD%D1%82%D0%B8%D0%BF%D0%BB%D0%B0%D0%B3%D0%B8%D0%B0%D1%82.%D0%9F%D1%80%D0%B5%D0%B7%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B0%D1%86%D0%B8%D1%8F-ilovepdf-compressed%20\(1\).pdf](http://library2.stu.cn.ua/Files/downloadcenter/%D0%90%D0%BD%D1%82%D0%B8%D0%BF%D0%BB%D0%B0%D0%B3%D0%B8%D0%B0%D1%82.%D0%9F%D1%80%D0%B5%D0%B7%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B0%D1%86%D0%B8%D1%8F-ilovepdf-compressed%20(1).pdf)

6. Рекомендації щодо оформлення бібліографічної інформації в науковій роботі

69. Бібліографічне оформлення наукових робіт [Електронний ресурс] : метод. рек. / уклад. : Лобановська І. Г., Помчалова О. Г., Грудініна Н. Д. ; наук. ред. І. Г. Лобановська ; НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського. – Київ : 2015. – 90 с.
[http://umo.edu.ua/images/content/depozitar/bibliographichne_2015%20\(2\).pdf](http://umo.edu.ua/images/content/depozitar/bibliographichne_2015%20(2).pdf)

У посібнику розглянуто основні положення і наведено типові приклади описування документів різних видів: опублікованих і неопублікованих; одно- і багатотомних; неперіодичних, періодичних, серіальних і продовжуваних видань; моновидань і збірників; документів на різних носіях інформації (друкованих, електронних), а також складових частин документів з дотриманням вимог стандартів, чинних в Україні за станом на 1 січня 2015 р.

Розглянуто різні способи оформлення прикнижкових і пристатейних бібліографічних списків. Наведено рекомендації з вибору форми списку та способу групування в ньому бібліографічних записів. Подано відомості з оформлення бібліографічних посилань у наукових працях: монографіях, дисертаціях, авторефератах дисертацій, статтях, дипломних і курсових роботах тощо.

- 70.** Елементи бібліографічних посилань Гарвардського стилю (BSI - *British Standards Institution*). – Режим доступу : http://lib.knukim.edu.ua/wp-content/uploads/2018/10/Harvard_vs_DSTU-2015.pdf

В методичних рекомендаціях розглядається один із важливих етапів науково-дослідної роботи – оформлення списку бібліографічних посилань згідно Гарвардського стилю. Подано приклади бібліографічного опису різних видів джерел: книг, електронних ресурсів, статей з періодичних та продовжуваних видань, архівних документів тощо.

- 71.** Загальні вимоги та правила складання бібліографічного опису документа [Електронний ресурс] : метод. посіб. / Черкаський нац. ун-т ім. Б. Хмельницького, Наук. б-ка ; уклад. Н. Г. Конджарян ; наук. ред. Г. М. Голиш. – Черкаси : ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2013. – 112 с. – Режим доступу : http://biblioteka.cdu.edu.ua/bulleten/bibliograf_vumogu.pdf

На основі директивних, нормативних та методичних документів подано рекомендації зі складання та оформлення списків літератури, які є складовими частинами наукових робіт. Видання адресовано студентам та науково-педагогічним працівникам.

- 72.** Методичні рекомендації щодо складання бібліографічного списку літератури. – Режим доступу: http://library.zntu.edu.ua/doc/bib_opis.pdf

В методичних рекомендаціях представлено приклади бібліографічного опису різних видів джерел: книг, електронних ресурсів, статей з періодичних та продовжуваних видань, архівних документів згідно ДСТУ ГОСТ 7.1:2006, ДСТУ 8302:2015, міжнародні стилі цитування та посилання в наукових роботах.

- 73.** Міжнародні правила цитування та посилання в наукових роботах [Електронний ресурс]: методичні рекомендації / автори-укладачі: О. Боженко, Ю. Корян, М. Федорець ; редколегія: В. С. Пашкова, О. В. Воскобойнікова-Гузєва, Я. Є. Сошинська, О. М. Бруй ; Науковотехнічна бібліотека ім. Г. І. Денисенка Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» ; Українська бібліотечна асоціація. – Київ : УБА, 2016. –117 с. – Режим доступу :

http://www.kspu.edu/FileDownload.ashx/International%20style%20citations_2017.pdf?id=d1b22a28-96eb-4ca4-9ac7-8e29a393b9fb

У рекомендаціях представлено десять найпопулярніших міжнародних стилів цитування та посилання в наукових роботах для різних галузей знань. Рекомендації розроблені та обговорені робочою групою фахівців бібліотек ВНЗ в межах проекту Української бібліотечної асоціації «Культура академічної доброчесності: роль бібліотек» за підтримки Посольства США в Україні.

- 74.** Оформлення бібліографічних посилань у наукових роботах [Електронний ресурс]: методичний poradnyk / автори-укладачі: І. Костина, В. Каленська, О. Олабоді ; ред. Н. Левченко. – Київ : Науково-технічна бібліотека Національного університету харчових технологій, 2017. – 31 с. – Режим доступу :

<http://library.nuft.edu.ua/inform/poradnyk.pdf>

У poradnyku представлено рекомендації щодо оформлення бібліографічних посилань у наукових роботах, відповідно Державного стандарту України 8302:2015, а також охарактеризовані найпопулярніші міжнародні стилі цитування та посилання для різних галузей знань. Приклади оформлення джерел наведено українською та іноземними мовами.

- 75.** Оформлення бібліографічного опису для списку використаних джерел у наукових роботах (з урахуванням нормативних положень ДСТУ 8302:2015 Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання) [Електронний ресурс]: методичні рекомендації. – Полтава. – 2019. – 16 с. Режим доступу:

https://zp.edu.ua/sites/default/files/konf/dstu_8302.pdf

У poradnyku представлено рекомендації щодо оформлення бібліографічних посилань у наукових роботах, відповідно Державного стандарту України 8302:2015, а також охарактеризовані найпопулярніші міжнародні стилі цитування та посилання для різних галузей знань. Приклади оформлення джерел наведено українською та іноземними мовами.

76. Оформлення списку літератури для розширеної анотації англійською мовою за міжнародним бібліографічним стандартом АРА. – Режим доступу :

https://mmi.fem.sumdu.edu.ua/sites/default/files/references_extend_summary_ukr.pdf

Наведені правила і приклади оформлення списків літератури та вимоги до транслітерації українських текстів латинськими літерами.

77. Приклади оформлення списку літератури згідно ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» з урахуванням правок (код УКНД 01.140.40). – Режим доступу:

http://lib.znau.edu.ua/jirbis2/images/phocagallery/2017/Pryklady_DSTU_8302_2015.pdf

АКАДЕМІЧНА КУЛЬТУРА НАУКОВЦЯ

анотований науково-допоміжний вебліографічний покажчик

Упорядник:

Грубій Л.І., провідний бібліотекар відділу інформаційних технологій
Наукової бібліотеки МНУ імені В.О. Сухомлинського

Науковий редактор:

Тельпиш О. А., директор Наукової бібліотеки МНУ імені
В.О. Сухомлинського

Технічний редактор:

Маленко Н.В., зав. сектору комп'ютерного забезпечення відділу
інформаційних технологій